

Деякі зони створювали для того, щоб без сплати мита та ПДВ імпортувати різноманітну продукцію, зокрема продукти харчування та товари народного споживання. Загалом було б доцільно звести всі пільги в окремий розділ кодексу, аби об'єктивно оцінити бюджетні втрати.

Зараз преференції розсіяні по різних законах (не завжди податкових), галузевих указах президента, постановою уряду тощо. Об'єктивно, якщо держава хоче підтримати найвразливіші галузі економіки, доцільно повертати частину сплачених податків відповідним підприємствам, а підприємства, у свою чергу, повинні чітко усвідомлювати, що дані кошти повинні бути направлені на модернізацію основних фондів виробництва. Для того щоб податкові пільги не перетворювалися в необґрунтовані податкові втрати, доцільно проаналізувати практику застосування схем державної підтримки та за результатами аналізу внести пропозиції щодо доцільності внесення змін до діючих схем або їх скасування, розробки нових механізмів державної підтримки.

У цілому ефективне використання податкових пільг повинно носити прозорий характер, оскільки це веде до стимулювання розвитку реального сектору економіки, що сприяє залученню іноземних і вітчизняних інвестицій, стимулювання виробництва, досягнення збалансованості економічного розвитку відповідних регіонів країни, ефективного розміщення та використання їх матеріальних, трудових та інших ресурсів.

Література:

1. Василевська Г. В. Особливості функціонування преференційного оподаткування в Україні / Г. Василевська // Світ фінансів. – 2012. – Вип. 4. – С. 49.
2. Черніков Д. Держдопомога компаніям: потрібні зміни / Д. Черніков // Економічна правда. – 2012. – С. 12.
3. Тімарцев О. Ю. Податкові пільги як інструмент регулювання та стимулювання економіки / О. Ю. Тімарцев // Економіка. Фінанси, грошовий облік і кредит. – 2013. – Бізнесінформ. – С. 262-267.
4. Зленко І. В. Напрями використання податкових пільг для забезпечення економічного зростання в Україні / І. В. Зленко // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. – 2014. – Вип. 176 «Фінансово-банківські механізми державного управління економікою України». – С. 278. – (Серія Економіка).

Марія-Оксана Гузюнь

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Сидорович О.Ю.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ МИТНИХ ДЕЛІКТІВ: ЗАРУБІЖНІ ОРІЄНТИРИ ТА ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ

Митні делікти – це особливий вид злочинності, що обумовлює й виникнення особливої системи заходів, засобів та методів боротьби з нею. У світі є ряд нормативних актів, що врегульовують особливості протидії митним злочинам: Конвенція ООН 2000 року, Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства від 09.06.1977 року. До них слід додати ще й ті, що знайшли своє закріплення в угодах, укладених КМУ та митною службою з відповідними структурами зарубіжних країн. Це зокрема передбачено ст. 19 Конвенції ООН «Спільне розслідування», в якій закріплено, що держави-учасниці розглядають можливість укладання двосторонніх або багатосторонніх угод чи домовленостей, в силу яких у зв'язку зі справами, що є предметом розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду в одній або декількох державах, заінтересовані компетентні органи можуть створювати органи з проведення спільних розслідувань. Конвенція пропонує проводити деякі специфічні оперативно-слідчі дії, що входять до операції, контрольована поставки за згодою заінтересованих держав-учасниць. Так, ст. 20 «Спеціальні методи розслідування» Конвенції передбачає: якщо це допускається основними принципами її внутрішньої правової системи, кожна держава-учасниця, у межах

своїх можливостей і на умовах, встановлених її внутрішнім законодавством, вживає необхідних заходів для того, щоб дозволити належне використання контрольованих поставок і у тих випадках, коли вона вважає це доречним, використання інших спеціальних методів розслідування, таких як електронне спостереження або інші форми спостереження, а також агентурні операції, її компетентними органами на її території з метою проведення ефективної боротьби проти організованої митної злочинності. Рішення про використання контрольованих поставок на міжнародному рівні можуть, за згодою заінтересованих держав-учасниць, включати такі методи як перехоплення вантажів і залишення їх неторканими, їхнє вилучення або заміна повністю або частково.

Деякі специфічні заходи боротьби із зазначеними злочинами знайшли своє закріплення у нашому національному законодавстві - Митному кодексі України, а саме у ст. 61 «Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися товари і транспортні засоби, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою законом покладено на митні органи», ст. 62 МКУ «Використання технічних та спеціальних засобів для здійснення митного контролю», ст. 318 МКУ «Переміщення товарів під негласним контролем» та інших у багатьох відомчих і міжвідомчих актах тощо. Тобто специфіка митної злочинності об'єктивно обумовлює пошук і специфічні шляхи її протидії. Більш того, митна злочинність досить постійно змінюється, зокрема, під впливом митної та кримінальної політики, тому змінюється (або повинен змінюватися) механізм цієї протидії. А це потребує постійного спостереження за станом, динамікою, структурою та географією цієї групи злочинів.

Практика протидії злочинам щодо ухилення від сплати податків в Україні в 2015 році представлена в табл.1.

Відповідно до міжнародного законодавства фіскальним і правоохоронним органам надане право здійснювати співпрацю зі спеціальними службами і правоохоронними органами іноземних держав, обмінюватися з ними на взаємній основі оперативною інформацією, спеціальними технічними й іншими засобами в межах своїх повноважень й у встановленому порядку.

Основними формами взаємодії правоохоронних органів різних держав світу у сфері слідчої діяльності та оперативно-розшукових заходів, у тому числі з метою виявлення фактів митних злочинів, є: виконання запитів; участь в оперативно-розшукових заходах та слідчих діях, що здійснюються на території іншої держави; обмін інформацією; робота офіційних представників.

Міжнародним законодавством передбачено, що за одну з основ для проведення оперативно-розшукових заходів з метою виявлення, попередження, припинення і розкриття митних злочинів, розшуку осіб, що їх вчинили, називають запити міжнародних правоохоронних організацій і правоохоронних органів іноземних держав відповідно до їх міжнародних договорів. Як правило, законодавством також закріплюється обов'язок органів виконувати на підставі й у порядку, передбаченому міжнародними договорами, запити відповідних міжнародних правоохоронних організацій, правоохоронних органів і спеціальних служб іноземних держав.

Таблиця 1.

Кримінальні провадження, у яких закінчено досудове розслідування в Україні в 2015 році

Показник	Направлено кримінальних проваджень до суду з обвинувальним актом		Направлено клопотань до суду для звільнення від кримінальної відповідальності		Закрито кримінальних проваджень	
	всього	щодо якої кількості осіб	всього	щодо якої кількості осіб	всього	у т.ч. за ст.284 КПК
Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст.204)	265	278	5	5	383	383
Фіктивне підприємництво (ст. 205)	176	187	2	2	32	29
Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст. 209)	6	6			34	34
Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст.212)	157	171	129	129	1830	1392
Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (ст. 212-1)	5	5	45	46	44	44
Доведення до банкрутства (ст. 219)					43	43
Інші кримінальні правопорушення	64	68	7	7	66	65
В С Ь О Г О	673	715	188	189	2432	1990

Необхідно враховувати, що запити про проведення слідчих дій та оперативно-розшукових заходів, у тому числі про наведення довідкової інформації, здійснення контрольованих поставок, перевірочних закупок та інших заходів, здійснюваних з метою виявлення первинних злочинів у сфері ЗЕД, виконуються за умови подвійної криміналізації, тобто за умови, що діяння, відносно якого здійснюються ці заходи, визнано злочином у державі органу-ініціатора запиту та в державі органу-виконавця запиту.

Література:

1. Додін Є. В. Митна злочинність: поняття та структура // Митна справа. - №3. – 2010. – С. 17-29.

Ігор Гуменчук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: д.е.н., проф. Десятнюк О.М.

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Одним із елементів адміністрування податків є організація консультаційно-роз'яснювальної роботи, під час якої платникам податків надаються консультації з питань практичного застосування окремих норм податкового законодавства, визначення бази оподаткування та розрахунку податків і зборів, оптимізації податкових витрат, здійснення податкового планування, мінімізації ризиків виникнення конфліктів з фіскальними органами тощо.

Органи Державної фіскальної служби України (ДФС України) відповідно до покладених на них завдань надають податкові консультації та проводять їх періодичне узагальнення, а за